

11490/26

ENV 902
PECHE 281

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	2 юли 2026 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2026) 333 final
Относно:	Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във връзка с въпроси, попадащи в неговата компетентност, на следващите три заседания на Международната китоловна комисия, включително на свързаните с тях заседания между сесиите

Приложение: COM(2026) 333 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.7.2026 г.
COM(2026) 333 final

2026/0178 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във
връзка с въпроси, попадащи в неговата компетентност, на следващите три
заседания на Международната китоловна комисия, включително на свързаните с
тях заседания между сесиите**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ПРЕДМЕТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Настоящото предложение се отнася до решението за установяване на позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза на следващите три заседания на Международната китоловна комисия (МКК), създадена съгласно Международната конвенция за регулиране на улова на китове („Конвенцията“)¹, които ще се проведат през 2026 г., 2028 г. и 2030 г., включително на заседанията между сесиите и действията, свързани с предвиденото приемане на 1) изменения на Графика към Конвенцията и на 2) резолюции и решения на МКК.

2. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

2.1. Международната конвенция за регулиране на улова на китове

Международната конвенция за регулиране на улова на китове („Конвенцията“) има за цел да гарантира както опазването, така и устойчивото управление на популациите от китове на глобално равнище. Конвенцията влезе в сила на 10 декември 1948 г.

Конвенцията включва правно обвързващ График², в който са посочени защитените и незащитените видове, отворените за достъп и затворените за достъп води (включително зоните — убежища) и са определени ограничения на улова за търговския китолов и китолова с цел прехрана. С Конвенцията се регламентира и китоловът с научноизследователска цел. В този контекст в Графика е предвидено договарящите правителства да представят предложенията за разрешения за китолов с научноизследователска цел, които, преди да бъдат издадени, се разглеждат от Научния комитет. Разрешенията се издават от отделните държави.

В контекста на Конвенцията и в настоящото предложение всяко позоваване на „китове“ следва да се разбира като позоваване на видовете, изброени в част I от Графика към Конвенцията (всички беззъби китове плюс кашалота³). Всички останали зъбати китове, включително делфините, морските свине и другите зъбати китове като обикновените и късоперите гринди, са извън обхвата на Графика.

В настоящото предложение обаче терминът „китоподобни“ се използва в широк смисъл, като с него се обозначава целият разред *Cetacea*⁴, включително малките китоподобни (делфини, морски свине и други зъбати китове), както с цел съобразяване с по-широкия обхват на защитата, предвидена в правото на Съюза, така и с оглед на факта, че помощните органи, фондовете и другите инициативи на МКК разглеждат въпроси, свързани с опазването и управлението на улова на всички китоподобни.

¹ <https://archive.iwc.int/?r=3607>.

² <https://archive.iwc.int/?r=3606>.

³ Кашалотът е зъбат кит. Други зъбати китове са клюнотуцунестите китове, афалите, косатката и гриндата. Вж. част I „Тълкуване“ на Графика към Конвенцията.

⁴ Разредът *Cetacea* обхваща всички китове, делфини и морски свине и се разделя на двата вече споменати подразреда — беззъби и зъбати китове. Заедно тези два подразреда обхващат над 90 вида китоподобни, разпространени в океаните по целия свят.

Освен това използването на термина „китолов“ в настоящото предложение се основава на правото на Съюза, и по-специално на Директивата за местообитанията⁵, доколкото тя обхваща умишленото обезпокояване, залавяне или убиване на китоподобни.

Членове на Конвенцията могат да бъдат само правителства, поради което Европейският съюз (ЕС) има единствено статут на наблюдател⁶. Към настоящия момент страни по Конвенцията са правителствата на двадесет и четири държави — членки на ЕС⁷.

2.2. Международна китоловна комисия (МКК)

Органът, компетентен да следи за прилагането на Конвенцията, е Международната китоловна комисия (МКК), която заседава на всеки две години. Съгласно член III, параграф 1 от Конвенцията МКК се състои от по един представител на всяко договарящо правителство, като всеки представител разполага с един глас. МКК упражнява основните си отговорности за устойчиво управление и опазване, като внася изменения в Графика към Конвенцията в отговор на искания, отправени от договарящите правителства. Измененията трябва да бъдат подкрепени от мнозинство от три четвърти от имащите право на глас членове на МКК (член III, параграф 2 във връзка с член V от Конвенцията). Съгласно член III, параграф 2 от Конвенцията останалите решения на МКК се приемат с обикновено мнозинство от имащите право на глас членове на МКК.

2.3. Предвидените актове на МКК

Предложеното решение на Съвета се отнася до следните категории актове, които предстои да бъдат приети от МКК на предстоящите три нейни заседания, провеждани на всеки две години (които трябва да се състоят през 2026 г., 2028 г. и 2030 г.) и на свързаните с тях заседания между сесиите („предвидените актове“):

- 1. Изменения на Графика към Конвенцията**, които стават правно обвързващи за договарящите правителства деветдесет дни от датата на уведомлението, отправено от Секретариата на МКК⁸, като например запазване или удължаване на мораториума върху търговския китолов, създаване или изменение на убежища за китове и установяване на разпоредби относно китолова от местното население с цел прехрана;
- 2. Резолюции, препоръки и решения на МКК** например за приемането на мерки за опазване и хуманно отношение към китоподобните, спазването, прилагането и изпълнението на разпоредбите на Графика, акредитацията на наблюдатели, участието на гражданското общество и реформите в управлението.

⁵ ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7.

⁶ Изменение на Конвенцията, което да позволи на ЕС да стане член, би изисквало ратифицирането на протокол от всички договарящи правителства по Конвенцията. През 1992 г. Комисията прие предложение за започване на преговори относно присъединяването на ЕС към Конвенцията, но Съветът не е предприел последващи действия по него (проект на решение на Съвета за упълномощаване на Комисията да договори от името на Общността протокол за изменение на Международната конвенция за регулиране на китолова, Вашингтон, 2 декември 1946 г., COM(92) 316).

⁷ Белгия, България, Чехия, Дания, Германия, Естония, Ирландия, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Литва, Люксембург, Унгария, Нидерландия, Австрия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Финландия и Швеция.

⁸ Член I, параграф 1 във връзка с член V, параграф 3 от Конвенцията.

3. Позиция, която трябва да се заеме от името на Съюза

3.1. Съдържание и основания за предложената позиция, която трябва да се заеме от името на Съюза

3.1.1. Търговски китолов, дребен крайбрежен китолов и критерии за разрешенията за китолов с научноизследователска цел

Търговският китолов се регулира от МКК. През 1982 г. МКК взема решение да въведе мораториум върху търговския китолов на всички видове и популации китове, считано от 1986 г.⁹.

Съюзът следва да подкрепи запазването и всестранното прилагане на мораториума върху търговския китолов. В продължение на почти четири десетилетия мораториумът играе ключова роля за защитата на популациите от китове. Той осигурява ефективна защита за китовите и е спомогнал за възстановяването на някои популации. Числеността на други популации обаче остава критично ниска поради нарастващия брой заплахи, несвързани с китолова, включително заплитане в риболовни съоръжения, сблъсъци с плавателни съдове, замърсяване (например подводен шум и пластмасови отпадъци) и влошаване на състоянието на местообитанията. Поради това за възстановяването на тези популации е от решаващо значение и занапред те да се предпазват от търговския китолов.

Освен това Съюзът следва да настоява за стриктното прилагане на преразгледаната процедура за управление на МКК по начина, който препоръчва нейният Научен комитет, като ключов инструмент за предотвратяване на прекалено високи стойности на ограниченията на улова. Въпреки че Исландия, Норвегия и Япония, които определят самостоятелно ограниченията си за улов, твърдят, че методите, които използват за оценка на устойчивите ограничения за улов на китове, са съобразени с разработените от МКК методи, следва да се отбележи, че нито едно от ограниченията на тези държави не е било определено или одобрено в съответствие с преразгледаната процедура за управление на МКК, която се основава на по-предпазлив подход¹⁰.

Ефективните национални инструменти следва да гарантират, че задълженията, произтичащи от мораториума, се спазват на практика. Поради това Съюзът следва също така да подкрепя и насърчава приемането от договарящите страни на допълнителни мерки за спазване на мораториума, включително:

- държавен пристанищен контрол: отказ на достъп до пристанища, разтоварване на улова, бункероване или предоставяне на други услуги на плавателни съдове, участващи в дейности, свързани с търговски китолов, които не са одобрени от МКК.

⁹ Вж. Графика към Конвенцията, параграф 10, буква г) (с който се установява мораториум върху улова, убиването или преработката на китове, с изключение на малки ивичести китове, от кораби фабрики или от китоловни съдове, обслужващи кораби фабрики) и параграф 10, буква д) (с който се определят ограничения за нулев улов по отношение на всички запаси за пелагичния и за крайбрежния сезон през 1986 г. и за следващите сезони).

¹⁰ Например през февруари 2025 г. Бюрото на МКК отбеляза, че Научният комитет на МКК не споделя становището, изразено от Япония. Доклад от заседанието на Бюрото на МКК от 6 февруари 2025 г., <https://archive.iwc.int/?r=22535>.

- национални забрани: национални правни разпоредби, забраняващи на оператори под юрисдикцията на държавите членки да участват в търговски китолов, да го подпомагат или да го финансират в нарушение на мораториума.

Привържениците на китолова често изтъкват тезата, че мораториумът върху търговския китолов е довел до сериозни последици за някои местни крайбрежни общности, за които китоловът е средство за прехрана и част от техните културни традиции. На този аргумент се основаваха усилията на Япония в миналото да убеди МКК да признае дребния крайбрежен китолов¹¹, което на практика би довело до частично вдигане на мораториума над търговския китолов. С това са свързани и предложенията, в които китоловът се представя като съществен елемент на продоволствената и хранителната сигурност и се предлага МКК да признае китовите като жизнеспособен източник на храна.

Съюзът следва да подкрепи становището, че мерките за опазване, включително мораториумът, не застрашават продоволствената сигурност, а напротив, гарантират дългосрочната устойчивост на морските екосистеми. Освен това въпросите, свързани с продоволствената сигурност, вече се разглеждат от Организацията на ООН по прехрана и земеделие, а признаването на китовите като източник на храна в рамките на МКК би променило съществено мандата на организацията. От решаващо значение е МКК да запази своя фокус върху управлението на популациите от китове по начин, който допринася за здравето и устойчивостта на екосистемите, а не върху подкрепата за търговския китолов под предлог за гарантиране на продоволствената сигурност.

На този фон Съюзът следва да се противопостави на предложенията за въвеждане на нови категории китолов и да подкрепи извода на Международния съд, формулиран в решението му от 31 март 2014 г. по делото Китолов в Антарктика¹², че Конвенцията разграничава три вида китолов: търговски китолов, китолов от местното население с цел прехрана (и двата обхванати от Графика) и китолов със специално разрешение съгласно член VIII. Това ще предотврати възможностите да се заобикаля забраната за търговски китолов.

По отношение на китолова със специално разрешение, или т.нар. китолов с научноизследователска цел, Съюзът следва твърдо да отстоява позицията, че член VIII, който допуска китолова със специално разрешение, не може да бъде използван за оправдаване на дейности, които по същество представляват търговски китолов. Злоупотребата с този член е в разрез с духа на мораториума и с волята на МКК, изразена в различни резолюции.

За да може Съюзът да счита предложенията за китолов със специално разрешение за допустими съгласно член VIII, те трябва да отговарят на критериите, установени от Международния съд. Това означава стриктно спазване на Резолюция 2014-5 относно китолова със специално разрешение¹³, съгласно която се изисква да бъдат изпълнени две кумулативни условия за издаване на специално разрешение: вземането на проби чрез убиване да е за „научно изследване“, при това само „за целите“ на това

¹¹ Дребният крайбрежен китолов е вид китолов, за който са характерни използването на малки кораби и ловуването на китове (малки ивичести китове и други малки породи) в рамките на дневни риболовни рейсове в националните води с търговска цел.

¹² Решение по дело Китолов в Антарктика (Австралия/Япония; Нова Зеландия, встъпила страна), Доклади на Международния съд за 2014 г., т. 229—230, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-00-EN.pdf>.

¹³ <https://archive.iwc.int/pages/download.php?ref=3723&ext=pdf&alternative=2971&noattach=true&k=>.

изследване.

На практика това означава, че Научният комитет е убеден, че всяка договаряща страна, която възнамерява да издава специални разрешения: i) е доказала, че очакваните резултати от проекта оправдават квалифицирането му като научно изследване; ii) е направила задълбочена преценка дали използването на методи за вземане на проби без убиване би могло да постигне целта на изследването; iii) е стигнала до извода, че това не е осъществимо; и iv) е доказала, че предложеният брой проби е строго обусловен от научната необходимост и не надхвърля разумно необходимото за постигането на научната цел.

Нито една от трите държави, обвързани от решението по делото Китолов в Антарктика (Австралия, Япония, Нова Зеландия), не е отправяла искане за преразглеждане или тълкуване на извода на съда относно компетентността на МКК. Липсата на възражения от тяхна страна представлява мълчаливо съгласие, че МКК е компетентна да обсъжда и регулира китолова със специално разрешение. Поради това Съюзът следва да продължи да се застъпва за подходи, които гарантират, че преди издаването на всяко специално разрешение то се разглежда от Научния комитет на МКК и от самата МКК и че е в съответствие с техните препоръки.

3.1.2. Опазване и хуманно отношение към животните

През 2003 г. в рамките на Конвенцията беше създаден Комитет по опазване, който работи в тясно сътрудничество с Научния комитет за разглеждане на широк спектър от заплахи за китовите и техните местообитания. През 2016 г. беше приет стратегически план за периода 2016–2026 г.¹⁴, придружен от работен план¹⁵, в който се определят приоритетните заплахи за китоподобните (сблъсъци с плавателни съдове, морски отпадъци, прилов, антропогенен шум, химическо замърсяване и изменение на климата) и приоритетните действия за тяхното опазване (устойчиво наблюдение на китове, планове за управление, свързани с опазването, убежища, събиране и докладване на данни).

Като част от категоричната си ангажираност с опазването, Съюзът следва да продължи да подкрепя всички предложения за създаването на убежища за китове¹⁶. За да бъдат приети, тези предложения изискват изменение на Графика с мнозинство от три четвърти от гласовете. Постигането на такова мнозинство ще изисква активни подготвителни обсъждания с основната група държави, подкрепящи китолова, а именно държавите, подали възражения или направили резерви, както и с по-широката коалиция от държави, мобилизирана от привържениците на китолова, които често гласуват против подобни изменения.

Съюзът следва също така да насърчава по-голяма прозрачност по отношение на предложенията за убежища. Разпоредбите в Графика, които се отнасят до убежищата, понастоящем се намират в раздел III на Графика, озаглавен „Улов“. Съюзът следва да насърчи МКК да помести тези разпоредби в отделен раздел на Графика.

Освен това следва да бъдат подкрепени предложенията на МКК, насочени към

¹⁴ <https://archive.iwc.int/?r=22234>.

¹⁵ <https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=19861&k=>.

¹⁶ В момента в рамките на МКК са определени две убежища — едно в Индийския океан и едно в Южния океан, като и в двете е забранен търговският китолов. През последните години пред МКК беше многократно внасяно още едно предложение за убежище в Южния Атлантически океан, но то досега не е постигнало необходимото мнозинство от три четвърти от гласовете.

подобряване на хуманното отношение към китовите. Работата по хуманното отношение към животните може да включва, но да не се ограничава до: заплитания, сблъсъци с плавателни съдове, масови заседания, наблюдение на китове, шумово замърсяване, подобряване на методите за убиване и евтаназия.

МКК разглежда също въпроси, свързани със заболявания при китоподобните, по-специално такива, които могат да бъдат свързани с човешка дейност, както и заболявания, способни да се предават между животни и хора. Такива заболявания могат да представляват риск за местните общности, които се прехранват с китолов, когато консумират продукти от китове, добити при нетърговски улов. Съюзът следва да подкрепя обсъждания по тази тема, ако те се основават на научни данни и ако разглеждането на въпроса от МКК добавя стойност към работата на други форуми.

3.1.3. Китолов от местното население с цел прехрана

Китоловът от местното население с цел прехрана е ключов елемент от регулаторната рамка на МКК от самото ѝ създаване съгласно Конвенцията. Този вид китолов не попада в обхвата на мораториума, тъй като не представлява търговски китолов. МКК винаги подхожда по-снизходително към лова с цел прехрана, отколкото към търговския китолов, като позволява на коренното население да продължава да ловува китове за културни цели и хранителни нужди дори в периоди, когато търговският китолов е бил ограничен или забранен.

През 2018 г., в стремежа си към по-последователен, дългосрочен и по-ефективен подход, МКК прие нова методика за определяне на квотите за китолов от местното население с цел прехрана. МКК реши да определи ограничения на улова за седемгодишен период, които да се подновяват автоматично на всеки шест години, ако са изпълнени определени условия. Тези условия включват: i) становище от Научния комитет, че предложените ограничения на улова няма да навредят на популациите от китове; ii) потвърждение, че не се налагат промени, дължащи се на хранителните нужди; и iii) съответната държава, в която се извършва китолов от коренното население с цел прехрана, е спазвала одобрения времеви график и изискванията за предоставяне на информация. Ако тези условия са изпълнени, квотите се подновяват автоматично без необходимост от допълнителни преговори¹⁷.

Що се отнася до правата на коренното население, Съюзът отдавна насърчава зачитането на правата на човека по целия свят и разполага с широк набор от политики, имащи отношение към коренното население¹⁸. Съюзът участва активно в обсъжданията на МКК относно китолова от местното население с цел прехрана, като насърчава основан на правата на човека подход към китоловните дейности на коренното население, подкрепя усъвършенстването на процеса за определяне на ограниченията на улова при този вид китолов и насърчава мерки за по-активно

¹⁷ <https://iwc.int/management-and-conservation/whaling/aboriginal>.

¹⁸ ЕС подкрепи приemanето на Декларацията на ООН за правата на коренното население (Резолюция 61/295 на ОСООН) през 2007 г., както и на заключителния документ (Резолюция 69/2 на ОСООН) на Световната конференция за коренното население, проведена като част от пленарното заседание на високо равнище на ОСООН през 2014 г. И в двата документа се подчертават правата на коренното население върху ресурсите, които те традиционно използват, както и необходимостта държавите да защитават тези права, да си сътрудничат с коренното население и да се допитват до тях. На 15 май 2017 г. Съветът на ЕС прие заключения (док. 8814/17 от 15 май 2017 г.), с които потвърждава отново подкрепата си за правата на коренното население и посочва, че тази политическа рамка може да се прилага по-ефективно в многостранното сътрудничество, по-специално чрез по-нататъшно разширяване на възможностите за диалог и консултации на всички равнища на сътрудничеството с ЕС.

участие на коренното население в процеса на вземане на решения в рамките на МКК. Съюзът също така е изразил подкрепа за предложените промени в терминологията на МКК, включително замяната на термина „аборигени“ с „коренно население“.

Макар Съюзът да насърчава правата на човека, включително правата на коренното население, той също така посочва, че тези права не са абсолютни и могат да бъдат предмет на разумни и обосновани ограничения, особено когато са засегнати въпроси, свързани с устойчивостта. Следователно Съюзът подчертава, че всяко изключение за китолов от коренното население с цел прехрана трябва да бъде ясно обосновано, строго нетърговско и биологично устойчиво. Използването на научна информация в подкрепа на ограниченията за китолов от коренното население с цел прехрана е в съответствие със задължението на МКК да гарантира устойчиви практики на китолов и устойчиво управление на популациите от китове в глобален мащаб.

На този фон позицията на Съюза следва да бъде да се подкрепи по-нататъшно прилагане на установената от МКК рамка за китолов от коренното население с цел прехрана, включително на приетия през 2018 г. механизъм за определяне на квоти за седемгодишен период и автоматичното им подновяване при изпълнение на договорените условия. Съюзът следва да продължи да насърчава основан на правата на човека подход, който отчита културните и хранителните нужди на коренното население, като същевременно гарантира, че всички ограничения за китолов от коренното население с цел прехрана остават строго нетърговски, научно обосновани и биологично устойчиви. Съюзът следва също така да продължи да подкрепя мерки за засилване на участието на коренните народи в дейността и процесите на вземане на решения в рамките на МКК, както и използването на подходяща терминология, съобразена с международните стандарти относно правата на коренното население.

3.2. Съгласуваност с други политики и инициативи на Съюза

Предложената позиция отразява вътрешните достижения на правото на Съюза в областта на опазването на околната среда, отнасящи се до китоподобните, и служи като инструмент за укрепване на дипломатията в областта на океаните. За да се гарантира, че управлението на международно равнище ще продължи да бъде в съответствие с високите стандарти на Съюза за опазване на китоподобните, особено значение имат следните регулаторни инструменти (неизчерпателен списък):

- Съгласно Директивата за местообитанията¹⁹: всички китоподобни са включени в приложение IV и са защитени от умишлено обезпокояване, залавяне или убиване във водите на ЕС. Предложената позиция гарантира, че тази защита няма да бъде нарушена в международни или прилежащи води.
- Като се противопоставя на търговския китолов, Съюзът отстоява и забраната за търговия с продукти от китоподобни за търговски цели съгласно Регламента относно защитата на видовете от дивата фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях²⁰, както и съгласно Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES), по която Съюзът и неговите държави членки са страни.
- Работата на МКК в областта на опазването допринася за постигането на целите за добро екологично състояние на морската среда, включително по отношение

¹⁹ ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7.

²⁰ ОВ L 61, 3.3.1997 г., стр. 1.

на смъртността при китоподобните, определени в Рамковата директива за морска стратегия²¹.

- С Регламента относно възстановяването на природата²² се установява правно обвързваща цел за възстановяване на най-малко 20 % от морските площи на Съюза до 2030 г. Особено важно е, че в регламента се предвижда възстановяване на местообитанията на защитени морски видове, включително китоподобни. Позицията на ЕС в рамките на МКК пряко допринася за постигането на тези цели, като се застъпва за премахването на външните фактори (като например шум и търговски китолов), които биха възпрепятствали поддържането на тези възстановени местообитания в добро състояние.
- Съюзът признава ключовата роля на китоподобните, както в кръговрата на хранителните вещества, така и в улавянето на въглерод в телата им (син въглерод). Чрез защитата на тези живи поглъщатели на въглерод от китолова и влошаването на състоянието на околната среда, позицията на Съюза допринася за постигането на собствените му цели в областта на естественото улавяне на въглерод и по този начин — на целите му за климатична неутралност съгласно Европейския закон за климата²³.

Освен това в този контекст следва да се отбележат и следните инициативи:

- Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.²⁴ предвижда законодателна защита на 30 % от морските води на ЕС, като 10 % от тях следва да бъдат поставени под строга защита. Подкрепата за зоните — убежища и за управлението, основано на екосистемния подход, е в съответствие с тези цели.
- Съюзът подкрепя усилията в рамките на МКК за подобряване на хуманното отношение към животните при китоловните операции, включително чрез разработването и използването на възможно най-хуманни методи за лов и умъртвяване, намаляването на времето до настъпване на смъртта и свеждането до минимум на предотвратимата болка, страдание и стрес. Този подход е в съответствие с по-широкия ангажимент на Съюза за хуманно отношение към животните и с член 13 от ДФЕС, който признава животните като същества с усещания. Поради това Съюзът насърчава прилагането на възможно най-високи стандарти за хуманно отношение към животните в контекста на дейностите по китолова, разрешени в рамките на МКК.
- Като приема стабилна многогодишна позиция в рамките на МКК, Съюзът гарантира, че международните му ангажименти по отношение на китоподобните са съгласувани с цялостния подход на Европейския пакт за океана²⁵ и могат да бъдат интегрирани в предстоящия закон за океана. Позицията на Съюза в рамките на МКК служи като стратегически мост между международната дипломация в областта на океаните и основаното на

²¹ ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19.

²² ОВ L, 29.7.2024 г., стр. 14, 18.

²³ ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 3, 5.

²⁴ COM (2020) 380 final, 20.5.2020 г., стр. 4.

²⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският пакт за океана“, COM/2025/281 final.

екосистемния подход управление, като гарантира, че защитата на китоподобните се разглежда не просто като въпрос на опазването с местно значение, а като ключов елемент за здравето на океаните в световен мащаб, устойчивостта на климата и основаното на правила управление на общото морско пространство.

- Тъй като Съюзът и неговите държави членки са страни по Споразумението в рамките на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право за опазването и устойчивото използване на морското биологично разнообразие в зоните, разположени извън националните юрисдикции (Споразумението за БРИНЮ), Съюзът е ангажиран с насърчаването на междусекторното сътрудничество. Застъпничеството на Съюза за убежищата за китове и за смекчаването на кумулативните въздействия върху китоподобните в рамките на МКК предоставя практичен механизъм за прилагане на рамката на БРИНЮ. Това гарантира, че МКК допринася за глобалната мрежа от инструменти за пространствено управление на морските райони и за опазването на биологичното разнообразие в открито море.
- Тъй като Съюзът и неговите държави членки са също така страни по Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни, Съюзът отдава особено значение на опазването на мигриращите китоподобни в целия ареал на тяхното разпространение. МКК играе ключова роля за постигането на целите на Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни, като насърчава координирани международни действия за справяне със заплахите за китоподобните, включително влошаването на състоянието на местообитанията, кумулативното въздействие на човешките дейности и други фактори, засягащи мигриращите видове както в рамките на националните юрисдикции, така и в районите извън национална юрисдикция.
- Предложената позиция може също да допринесе за изпълнението на задълженията на Съюза по глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин–Монреал. Чрез насърчаването на програма, ръководена от целите за опазване, Съюзът действа за изпълнение на цел 3 (целта „30x30“) чрез определянето и ефективното управление на убежищата за китове, както и на цел 4, която изисква спешни мерки за управление с цел спиране на предизвиканото от човешка дейност изчезване на застрашени видове и подпомагане на тяхното възстановяване. Тъй като както Съюзът, така и държавите членки са страни по Конвенцията за биологичното разнообразие (CBD), МКК остава ключов форум за превръщането на тези глобални цели в конкретни мерки на практика.

3.3. Изключителна външна компетентност

Съгласно член 3, параграф 2 от ДФЕС Съюзът разполага с изключителна компетентност за приемане на предложената позиция. Съгласно тази разпоредба Съюзът има изключителна компетентност за сключването на международно споразумение — или за приемането на актове в рамките на орган, създаден с такова споразумение — доколкото тези актове могат да засегнат общите правила или да изменят техния обхват.

Съгласно установената съдебна практика на Съда такъв риск от засягане съществува, когато международните ангажименти попадат в област, която вече е в значителна

степен уредена от правото на Съюза²⁶. Такъв е случаят с опазването на китоподобните, за което Съюзът е установил всеобхватна и строга правна рамка, както е показано в раздел 3.2 (вж. списъка на съответните регулаторни инструменти).

Вътрешните правила на Съюза представляват последователна система за строга защита, която не оставя възможност държавите членки да приемат различаващи се стандарти. Тъй като актовете на МКК, като например измененията на Графика към Конвенцията, уреждат именно дейностите (залавяне, убиване и търговия), които законодателство на Съюза забранява, всяко международно решение по тези въпроси неизбежно попада в приложното поле на тези правила на Съюза, така че съгласно установената съдебна практика на Съда съществува риск от засягане по смисъла на член 3, параграф 2 от ДФЕС²⁷. В този контекст, както установената съдебна практика вече е потвърдила²⁸, фактът, че няма противоречие между актовете на МКК и правото на Съюза, е без значение.

Следователно, тъй като предметът на предвидените актове попада в област, която е в значителна степен уредена от общите правила на Съюза, единствено Съюзът е оправомощен да поеме такива ангажменти, като по този начин се предотвратява възможността държавите членки да действат индивидуално по начин, който би могъл да измени обхвата или целостта на защитния режим на Съюза.

3.4. Необходимост и целесъобразност на позицията на Съюза

Като се има предвид, че предвидените актове попадат в изключителната компетентност на Съюза съгласно член 3, параграф 2 от ДФЕС, е необходимо да се установи позиция на Съюза по тези въпроси.

Освен това, като се има предвид, че китовите и другите китоподобни са далекомигриращи видове, тяхното опазване представлява по своята същност трансгранично предизвикателство, което не може да бъде управлявано от държавите членки поотделно.

Тъй като Съюзът има само статут на наблюдател в МКК, неговото влияние е най-голямо единствено когато 24-те държави членки, които са страни по Конвенцията, гласуват като единен блок.

Многогодишният характер на предходните решения на Съвета (приети съответно на 13 декември 2011 г.²⁹ и 20 декември 2017 г.³⁰ въз основа на предложения на

²⁶ Вж. например Становище 3/15 (*Маракешки договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали*), [EU:C:2017:114](#), точка 105.

²⁷ Становище 1/13 (*Хагска конвенция от 1980 г.*) от 14 октомври 2014 г., [ECLI:EU:C:2014:2303](#), точка 71 и цитираната съдебна практика.

²⁸ Вж. например Становище 3/15 (*Маракешки договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали*), [EU:C:2017:114](#), точка 113.

²⁹ Решение на Съвета от 13 декември 2011 г. (ST 17641 2011 COR 1) за определяне на позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз по отношение на предложени изменения на Международната конвенция за регулиране на китолова и на Графика към нея.

³⁰ Решение на Съвета от 12 декември 2017 г. (ST 14970 2017 INIT) относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз по въпроси от неговата компетентност, на следващите три заседания на Международната комисия по китолов, включително на свързаните с тях заседания между сесиите.

Комисията³¹⁾ и стабилният политически подход, който те осигуриха, позволиха на Съюза и на държавите членки, които са страни по Конвенцията, да участват по-активно в работата на МКК, да реагират в кратки срокове на искания от правителства извън ЕС и да допринасят последователно за резултатите в областта на опазването. Следователно, за да се запази този импулс и предвидимост, с настоящото предложение за решение се възприема същият подход за няколко последователни заседания и се определя координираната позиция на Съюза за заседанията на МКК през 2026 г., 2028 г. и 2030 г.

4. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

4.1. Процедурно основание

МКК е орган, създаден по силата на международен договор, а именно Конвенцията.

Актовете, които МКК предстои да приеме, представляват актове с правно действие поради следните причини:

- **Измененията на Графика към Конвенцията** пораждаат правни последици за държавите членки, които са страни по Конвенцията, тъй като са задължителни съгласно международното право в съответствие с член I, параграф 1 от Конвенцията, съгласно който Графикът представлява неразделна част от Конвенцията, във връзка с член V, параграф 3 от Конвенцията, който урежда процедурата за изменение на Графика и влизането в сила на тези изменения, освен ако договарящо правителство не представи възражение.
- **Резолуциите, препоръките и решенията на МКК** представляват актове с правно действие. Що се отнася до препоръките по член VI от Конвенцията, приети под формата на резолюции, Международният съд констатира в решението си от 31 март 2014 г. по делото Китолов в Антарктика (Австралия/Япония, Нова Зеландия, встъпила страна), че макар тези резолюции да нямат обвързващ характер, „те могат да са подходящи за тълкуването на Конвенцията или на Графика към нея, ако са приети с консенсус или са гласувани единодушно“ (точка 46). Неправнообвързващ акт на международен орган, с който се установява последваща договореност между страните относно тълкуването на правнообвързващите разпоредби на международен договор, представлява акт с правно действие по смисъла на член 218, параграф 9 от ДФЕС. Съгласно правило J(3) от Правилника за дейността на МКК резолюциите се приемат с консенсус. С оглед на гореизложеното резолюциите, приети на заседанията на МКК, обхванати от настоящото решение, могат да представляват актове с правно действие. Що се отнася до решенията, от правило E от Правилника за дейността на МКК следва, че този термин се отнася до разнороден набор от актове, включително актовете, посочени в правило J от Процедурния правилник, а именно изменения на Графика към Конвенцията, препоръки по член VI и резолюции, както и „други решения“. От това следва, че решенията на МКК са отчасти правно обвързващи, а за друга част попадат в приложното поле на горепосочените съображения относно резолюциите. От това следва, че решенията, приети на заседанията на МКК, обхванати от настоящото решение, могат да представляват актове, пораждащи правни последици.

³¹ COM(2011) 495 final и COM(2017) 463 final.

Предвидените актове не допълват и не изменят институционалната рамка на Конвенцията.

Следователно процедурното правно основание за предложеното решение е член 218, параграф 9 от ДФЕС.

4.2. Материалноправно основание

В контекста на МКК основната цел и съдържание на предвидените актове се отнасят до опазването на околната среда, по-специално: i) осигуряване на ефективна международна регулаторна рамка за опазването и управлението на китовите; ii) гарантиране на значително подобрене в природозащитния статус на китовите и другите китоподобни; и iii) поставяне на всички дейности по китолов от страна на членовете на МКК под контрола на МКК. Следователно материалноправното основание на предложеното решение е член 192, параграф 1 от ДФЕС.

Това предложение относно материалноправното основание не засяга изключителната компетентност на ЕС в областта на опазването на морските биологични ресурси съгласно член 3, параграф 1, буква г) във връзка с членове 38 и 43 и приложение I към Договора и следователно на всички живи водни ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството³². Това не създава прецедент за бъдещи преговори относно опазването и управлението на живи водни ресурси, попадащи в обхвата на общата политика в областта на рибарството.

4.3. Заключение

Правното основание на предложеното решение следва да бъде член 192, параграф 1 от ДФЕС във връзка с член 218, параграф 9 от ДФЕС.

5. ПУБЛИКУВАНЕ НА ПРЕДВИДЕНИЯ АКТ

Тъй като актовете на МКК могат да включват изменения на Графика към Конвенцията, които са задължителни съгласно международното право, целесъобразно е те да бъдат публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз* след тяхното приемане.

³² ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във връзка с въпроси, попадащи в неговата компетентност, на следващите три заседания на Международната китоловна комисия, включително на свързаните с тях заседания между сесиите

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 192, параграф 1 във връзка с член 218, параграф 9 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Международната конвенция за регулиране на улова на китове („Конвенцията“) влиза в сила на 10 декември 1948 г.
- (2) Съгласно член III, параграф 2 и член V от Конвенцията Международната китоловна комисия (МКК) може да приема решения, включително изменения на Графика към Конвенцията. Съгласно член VI от Конвенцията МКК може да приема препоръки. В правила Е и J от Правилника за дейността на МКК се уточнява, че МКК може да приема резолюции и други решения.
- (3) Очаква се МКК на своите 70-о, 71-во и 72-ро заседание през 2026 г., 2028 г. и 2030 г., както и на свързаните заседания между сесиите, да разгледа и евентуално да приеме изменения на Графика към Конвенцията, както и различни резолюции, препоръки и решения. Тези актове могат да се отнасят, както за регулирането на търговския китолов, китолова с научноизследователска цел и китолова от местното население с цел прехрана, така и за създаването и управлението на убежища за китове и за приемането на мерки за опазване и хуманно отношение към китоподобните.
- (4) Предвидените актове на МКК, ако бъдат приети, ще породят правни последици за държавите членки, които са страни по Конвенцията.
- (5) Съюзът е установил всеобхватна вътрешна правна рамка за опазването на всички видове китоподобни. Позицията на Съюза в рамките на МКК следва да се ръководи от целта за осигуряване на високо равнище на защита на китоподобните — в съответствие с достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда и международните ангажименти на Съюза. Тази позиция следва да отразява стратегическите приоритети на Европейския пакт за океана, като отчита съществената роля на здравите популации на китоподобните за естественото поглъщане на въглерод и същевременно насърчава най-високите стандарти за хуманно отношение към животните в съответствие с признаването на животните като същества с усещания съгласно член 13 от ДФЕС. Следователно в интерес на Съюза е да насърчава равностойно равнище на

защита в глобален мащаб, включително в рамките на МКК, за да се гарантира съгласуваност с политиките на Съюза и да се предотврати заобикалянето или подкопаването на стандартите на Съюза.

- (6) Поради това е необходимо да се установи позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в МКК по отношение на измененията на Графика към Конвенцията и предвидените резолюции и решения на МКК относно регулирането на търговския китолов, китолова с научноизследователска цел и китолова от местното население с цел прехрана, създаването и управлението на убежища за китове, както и приемането на мерки за опазване и хуманно отношение към китоподобните.
- (7) Позицията на Съюза трябва да се изрази от представените в МКК държави членки, които действат съвместно в интерес на Съюза,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза на 70-ото, 71-вото и 72-рото заседание на МКК, включително на свързаните заседания между сесиите, е определена в приложението към настоящото решение.

Член 2

Позицията, посочена в член 1, се изразява от членуващите в МКК държави членки, които действат съвместно в интерес на Съюза.

Член 3

Незначителни технически промени в позицията, определена в приложението, може да се договарят, без да е необходимо допълнително решение на Съвета.

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател